

MAGYARÁG

1938. Jul. 10

VII. No. 190

1 lei

Proprietar: „Frima” S. A. inreg. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PÁSZTOR EDE

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr SÁHY LÁSZLÓ

Inregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Statárium Palesztinában

Csapatmegerősítések indultak Egyiptomból Palesztinába

Londor, július 8. A gyarmati ügyi minisztérium csütörtökön távirati rendeletet küldött a palesztinai angol csapatok főparancsnokának, amelyben köz-

li, hogy a Palesztinában utóbbi időkben tapasztalt gyakori és súlyos rendzavarások érdekében az egész ország területére kiterjeszti a katonai rögtönítélő

biróságok hatáskörét. A palesztinai angol helyőrség parancsnoka az ország bármely részében engedélyezheti rögtönítélő biróságok működését.

Ujabb csapatokat szállítanak Palesztinába

Londor, július 8. A Reuter távirati iroda jelentése szerint a Palesztinában egyre sürűbben ismétlődő terrorcselekmények hírei nagy izgalmat keltek Londonban. Hivatalos helyen mégsem hiszik, hogy a palesztinai helyzet annyira elfajulhatna, hogy az angol hatóságok ne tudnák mindenütt fenntartani a rendet. A rendet egyelőre a palesztinai rendőrség mozgó osztagai tartják fenn, de egyes angol lapok már tudni vélik, hogy közelebből újabb pótosztagokat szerveznek a rendfenntartó karhatalom megerősítésére.

Egyiptomban állomásozó két

hadosztály parancsot kapott, hogy azonnal induljanak el Palesztinába. Palesztinában jelenleg két gyalogos dandár, egy tankezred, több lovascsapat és 11 repülőraj teljesít szolgálatot.

200 főnyi arab csapat Palesztina és Transzjordánia között át akarta lépni a határt. Az angol repülők vették üzbe

őket és megakadályozták a határátlépést.

Jeruzsálem, július 8. Ismeretlen tettesek csütörtökön bombát dobtak a názárethi angol rendőrség vezérfelügyelőjének gépkocsijára. A rendőrtiszt súlyosan megsérült ugyan, de még volt ereje ahhoz, hogy revolveréből két lövést adjon le a menekülő merénylőre.

Angol hadihajót indítanak el Palesztina felé

Haifa, július 8. A Holland-Indiában állomásozó 7500 tonnás „Esmeralda” angol hadihajó utasítást kapott London-

ból, hogy azonnal induljon utnak Palesztina felé. A hadihajó pénteken reggel érkezett meg Hajfába.

Előléptetések és áthelyezések az oradeai bírói karban

A hivatalos lap közli az új kinevezéseket

A hivatalos lap közli, hogy az oradeai és bihormegyei bírói karban a következő előléptetések és áthelyezések fogantatosították:

Nicolae Mihaiescu táblai főelnököt augusztus elseji dátummal a Legfelsőbb Semmitőszék II. tanácsának bírójává léptették elő a lemondott Romulus Pop helyébe.

Az oradeai ítélőtábla főelnöki székébe a miniszter Ulvi-neanu Alexandrut, a cluji tábla II. tagozatának elnökét nevezte ki.

Cornel Cărpinișeanu táblazírót, akit Oradea város polgármesterévé neveztek ki, ezzel egyidejűleg áthelyezték a cluji ítélőtáblához, augusztus elseji dátummal.

Popescu Marin táblai főbíró helyettesét az oradeai

táblához tanácsbíróvá nevezték ki, Cornel Crpinișeanu helyébe.

Mihail Popoviciu vizsgálóbíró a törvényszék IV. tagozatának elnökévé léptették elő. — Constantin M. Constantinescu helyébe.

Vespasian Numereanu táblai főügyész helyettesét a brașovi táblához helyezik ugyanabban a minőségben.

Constantin M. Constantinescu, a törvényszék IV. szekciójának főnökét az oradeai tábla főügyész helyettesévé nevezték ki, Vespasian Numereanu helyébe.

Nicolae Graunteanu, a huredoarai törvényszék tanácsbíráját, az oradeai tábla szekciójának főügyészévé nevezték ki.

Constantin M. Dimitriut, a törvényszéki szekcióelnöki

rangban levő Oradeai városi járásbíró a bihori törvényszékhez tanácsbíróvá nevezték ki.

Alexandru Gera clujmegyei járásbíró az oradeai járásbíró sághoz helyezték át.

Július 20-án kerül a prágai parlament elé a nemzetiségi törvényjavaslat

Prága, július 8. A cseh kormány — hír szerint — újabb módosításokat hajtott végre a kisebbségi statutum tervezetében.

Hodza miniszterelnök tegnap újabb tárgyalásokat kezdett a szudéta-német párt vezetőivel. Hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy az előkészítő tárgyalások máris komoly előrehaladást eredményeztek.

A kisebbségi törvény valószínűleg július 20-án már a parlament elé kerül.

Élénk feltűnést kelt a szudéta-német párt azon közleménye, mely szerint a nemzeti kérdés

TÁVIRATOK:

LAZONGÁSOK ÉSZAK- NYUGAT-INDIÁBAN

London. — Északnyugat-Indiában ismét fellángolt a nyugtalanság. A lázongók vezére az íppi fakir, aki India és Afganisztán között egy barlangban húzódott meg és innen irányítja híveit.

KERESKEDŐSZTRÁJK TOULOUSEBAN

Páris, július 8. Toulouse összes kereskedelmi és ipari vállalatjai, főként pedig a kis kereskedők sztrájkba léptek, mert a város tanácsa 30 százalékkal felemelte az adókat. Lyonban fémipari sztrájk fenyeget.

NEM MEGY AMERIKÁBA HABSBURG OTTÓ

Brüsszel. — Habsburg Ottó környezetében határozott formában cáfolják azt a hírt, mintha a királyfi Dél-Amerikába készülné letelepedni. A most hamisnak kijelentett hír már hetekkel ezelőtt bejárta az európai sajtót.

MERÉNYLET A JUGOSZLAV BELÜGYMINISZTER ELLEN

Laibach. — A jugoszláv államrendőrség letartóztatta Triller Ferenc dr. rapojlovi-cai ügyvédet és nyolc társát. Azzal vádolják őket, hogy Korosec belügyminiszter ellen merényletet akartak elkövetni.

Akik az angol királyi párt Párizsban fogadják

Látogatás a tejedelmi vendégek szolgálattevő névtelenjeinél

Páris, július 2.

Már megindult a roham a júliusra elhalasztott királynak ünnepségeinek jegyelért.

Kevesen lesznek a kiváltságosak, akik meghívót kapnak az ünnepélyekre. Még az sem lesz könnyű, hogy láthassák az elvonuló királyi párt, hiszen a rendőrség és a rendezőség nagyon szigorúan rostálja azoknak a névsorát, akiket beengednek a sokszor őrzött „övébe”.

Van néhány olyan francia, aki látni fogja a királyt és a királynét napról-napra, közvetlen közelből. Nevüket nem említik majd meg a hivatalos kommunikék, nem beszélnek rólok az újságok, pedig felelősségük nem kisebb, mint a hivatalos személyeké.

Ezeket a névtelen kiváltságosakat látogattam meg tegnap.

Nem könnyű rájuk akadni, de még nehezebb beszélni velük. A különben beszédese franciák — szigorú felsőbb utasításra — olyan hallgatók és tartózkodók lettek, mintha Londonban a Buckingham Palaceban tanulták volna a világ legdiszkrétebb etikettjét.

A SOFÓRÖK

Kik ezek?

Először is a sofőrök.

Eredetileg arról volt szó, hogy a királyi autók vezetését rendőri sofőrökre bízzák. Aztán a főszertartásmester más-kép intézkedett. A királyi autót tehát olyan kipróbált sofőr fogja vezetni, aki multjával elég tanúságát adta annak, hogy rá lehet bízni a világ legfelelősségteljesebb kormány kerekét. Ez a dicsőség Louis Duthoitra hárult, aki tizenöt év óta a francia köztársaság elnök kocsiját vezeti. Meglátogattam Duthoit mestert az Elysées palotában és a palotá-őrség parancsnokának külön engedélyével beszélhettem vele a nagy dicsőségről. Borotvált, fiatalos és előkelő arcú ur ez a királyi sofőr. A köztársasági elnök livróját hordja, gombjait az „A. L.” betűk díszítik. Lebrun elnök nevének kezdőbetűi. Eppen egy sétáról hozta haza az elnököt, amikor meglátogattam:

— Hogy igazgató vagyok-e? Miért volnék igazgató? Tizenöt év óta megszoktam az államfő kocsiját vezetni. Az egy-mást követő köztársasági elnökök kocsiján kívül én vezetem valamennyi hivatalos vendégségben itt járt külföldi uralkodó kocsiját is. A kormánykerék rem ujság számomra és azt a hatalmas elnöki Renault-kocsit is ismerem minden ízében, amiben majd

király öfelsége az elnök ur oldalán ül.

Eredetileg arról volt szó, hogy az elnök páncélozott kocsiját bocsátják a király rendelkezésére. Aztán megváltozott a program, a kijelölt elnöki kocsit nincs páncélozva. — Olyan szigorúak a rendőri intézkedések, hogy erre már nincs szükség. Igaz, hogy a lakáj és a sofőr revolvért hord. Nem is szólva azokról a motorbiciklis rendőrökről, akik a délceg fehér lovakon nyargaló spahikkal együtt körülveszik a kocsit...

A királyné kocsiját ugyan-csak az Elysées egyik sofőre vezeti, Paul Reré, aki rendes körülmények között Mme Lebrunt szolgálja.

AZ ALABÁRDOS.

Meglátogattam a Quai d'Orsay lakáit és ajtónállóit, akik közül főképp öreg barátomról Carrére-ről beszéltek sokat a francia lapok, mert ő lesz a király alabárdosa. Carrére husz éve teljesít szolgálatot a külügyminiszter előszobájában és az újságírók jól ismerik, hisz ő volt valamikor a sajtófőnök ajtónállója is...

— Sok királyt láttam már ebben az öreg palotában — meséli Carrére — de olyan készenlődség még nem volt itt, mint most. Gyönyörűen kicsinosították a termeket, de ez rá is fért már a palotára, hisz a patinától már alig látszott a sok falifestmény. És az az arannyal mozaikozott fűrdőkád Valóságos csoda!

— Az én feladatom lesz bejelenteni a királyi párt. Három „svájc” lakáj és három ajtónálló kíséri, amikor a királyi párt a szertartásmesterrel a menet élén, bevezetjük a kocsijából a lakosztályukba. A mikor a királyt jelentem, három dobantok az alabárdommal, amikor a királyné: két-tőt. Már renoválják ezt az alabárdot is az egyik párisi nagy-áruházban. És készül a pompás libériám is. Voltam próbátni és ellenőrizni, hogy ne felejtsem le róla egyetlen medáliát sem. Van vagy tizenöt. Ha az ember 20 évig szolgál, fejedelmi vendégeket, meg minisztereket, van egy pár emléke.

— Mi dolga lesz még a királyi pár körül?

Hőségben hűsít: Valódi Diana

— Mi őrizzük az előszobát. Mi jelentjük be a vendégeket. Mi kísérik a kocsit és vissza. Noha a kiszolgáló személyzet részben Londonból, részben a városból kerül ki, mi vigyázunk arra, hogy minden rendben menjen, mert hisz mi ismerjük csak igazán ezt a labirintusokkal teli palotát...

A SZEMÉLYZET FŐNÖKE

Nem volt könnyű kikutatni, ki szolgálja majd ki a királyi asztalt. Mert ezt Carrére barátom nem árulhatta el.

Végre ráakadtam a Concorde-téri Hotel Crillon-ban Co-

las igazgatóra, aki egy 32 tagú maitre d'Hotel inas- és szobalány-ármádiát vezényel majd, valamennyi kipróbált és megbízható ember, aki már sokszor szolgált királyokat Crillon-ban.

— Most jövök Londonból, — mondja Colas igazgató, — ahol külön audiercián fogadtott a Master of the Household, a királyi udvartartás főnlke. Minden részletre pontos utasításokat kaptam. Beloeil, a Crillon főszakácsa, aki a királyi reggelikről és uzsonnákról gondoskodik majd (mert ebédre, vacsorára minden nap hivatalos valahová a királyi pár), már tudja, hogy a királyné kávé, a király teát iszik, hogy az „eggs and bacon”-t milyen módon szeretik, hogy milyen gyümölcsöt esznek reggelire. De ismeri már a királyi kíséret tagjainak gusztusát is, — mert a kíséret konyháját is ő vezeti. Tudja a pincemester is, hogy öfelsége a „champagne sec”-et szereti, tehát a fanyarizú pezsgőt és borokban mi kedvence.

— Mlle Leray, az első komorná már megrendelte azokat a gyönyörű gránátszínű rózsákat, amelyek a királyné szobáját díszítik. Ő ügyel egyébként arra, hogy Mária Lujza ágya úgy legyen megvetve, ahogy Erzsébet királyné szereti, hogy ne legyen ránc a pa tyolat terítőn és annyi párna legyen, amennyit öfelsége megszokott. De főképpen ő ügyel majd arra, hogy a királyi lakosztályban mindenütt ott legyen majd a kis hercegnők, Erzsébet és Marei Rose képe. Ez a figyelem Mme Lebruntól ered, aki egy intézkedett, hogy az udvari fotografustól hozzak magammal egy tucat képet a királyi gyermekekről, hogy minden sarokból az ő mosolygós tekintetük üdvözlője a királyi felségeket, amikor hazatérnek majd a fényes ünnepségek fáradalmi után.

Kerékpáron Angliából Romániába

Egy anglikán lelkész felkereste Ploestiben az anglikán egyház híveit és azoknak istentiszteletet tartott

Ploesti, július 8. Ploesti városnak érdekes látogatója volt. Az elmúlt hét szombatján megérkezett oda Roach A. Charles anglikán lelkész, aki a Práhova völgyében élő angolok ploestii kápolnájában a hívők számára istentiszteletet tartott. Roach tiszteendő már négy hónappal azelőtt bejelentette ezt a szándékát a bucurestii angol egyháznak és a jelzett napon meg is érkezett. Illetve a pontossággal némi baj történt, — mert Roach tiszteendő tizenöt perces késéssel jelent meg a ploestii hívek előtt. A lelkész első dolga volt, hogy bocsánatot kért híveitől a késésért, amelyet pedig a ploestii angolok egyáltalában nem vehettek

telendő ur kerékpáron érkezett az angliai Boston városából! A lelkész ugyanis minden esztendőben egy havi szabadságát azzal tölti, hogy kerékpárjával a földgolyó mindig más és más vidékére vándorol el.

Roach tiszteendő felszerelése teljesen illik az ilyen kerékpár utakhoz. Ploestibe is rövid sportnadrágban, ehhez illő kis sportkabátban érkezett. Két kis bőrönd, összesen tizennyolc kilogrammot képviselve, teljesen elegendő volt, hogy az uti szükségleteket magában rejtse. Kézi gyógyszerár, papi reverenda, egy zsák, amelyben a mezőkön aludni lehet, borotválkozó készülék és tea főző ké-

egész felszerelése.

Roach tiszteendő Ploestiben elmesélte, hogy tizenöt perces késését is csak annak köszönheti, hogy az országuton egy gépkocsi feldöntötte kerékpárját, sőt kezén is megsérült. Kijelentette, hogy Románia a legideálisabb ország a turisták szempontjából, mert az élelmezés a legolcsóbb. Télen Angliában nyári tapasztalatairól előadásokat is tart. Az előadások díjazásából készíti elő következő nyári utazását és új kerékpárt vásárol...

Veszek
Ócska ólmo
Cim a kiadóban

Három nap a Harmadik Birodalomban

Német-francia barátkozás, Lisolette Hermann kivégzése és egyéb

(Berlin). A csehszlovák köz-
társaság elleni akció fiaskója
után a belini propagandami-
niszterium — melynek vezető-
je egyébként a fegyveres erő-
szak legfőbb propagátora volt
— szembeötölő aktivitással foly-
tatja a nemzetközi felvilágosi-
tást és kölcsönös megértést
célzó sajtómunkát és egyéb
propagandát.

Csehszlovákia, „das kleine
Land mit dem grossen Heer”,
kétségtelenül győzött az euró-
pai fórumon, anélkül, hogy a
fegyverek eldördültek volna s
ezen diagnózis keserű utóízét
fokozott bel- és külföldi pro-
pagandával kell eltüntetni. En-
nek egyik hajtása a Baden-
Baderben folyó kongresszus is,
melyet a „Deutsch-Französi-
sche Gesellschaft” hívott egy-
be. Ez a társaság két évvel az-
előtt alakult, célja, hogy kikü-
szöbölje a franciák és németek
közötti ellentétet és kölcsön-
ös megértést teremtsen az év-
százados gyűlölködés helyébe.

Szép cél: ugyan ki ellenez-
hetné, hogy a két nagy euró-
pai ellenlábás fogcsikorgatás
fegyverzöreje nélkül, a szellemi
és gazdasági javak békés cseré-
je útján közeledjék egymás-
hoz? Gyönyörű cél, csak se-
-

az új német törvénykezés az
alattomosági törvény a „Heim-
tückengesetz” alapján büntet.
Idetartozik a sörözgetés közben
elejtett óvatlan megjegyzések-
től kezdve az élelmiszerpiac-
cal elégedetlen háziasszony-
megnyilatkozások is, minden,
ami csak közbeilleszthető. A
súlyos inkrimináció dacára,
vagy tár éppen azért, nagyfo-
ku formafejlődés észlelhető a
rémhírterjesztés technikája te-
rén: nemcsak az 1.8 áramhosz-
szu titkos leadó működik a leg
szorgosabb kutatás dacára, de
a suttogók földalatti hadserege
is kibővült, megszervezkedett
s a suttogáson kívül a pantom-
ímia sokféle kifejezőmódjával
közveeti a híreket.

Régi berlini ismerősöm, —
nagyon cserdes ember lett be-
lőle — meséli, hogy a berlini
proletárnegyedekben már egy

hétél előbb tudták Lisolette
Hermann és három társa ké-
szülő kivégzését. Tudták, hogy
nincs kegyelem az államellenes
röplapok és hírek terjesztése
miatt hazaárulásban elmarasz-
talt fiatal anya és három tár-
sa részére. Amikor az elmúlt
hétfőn megjelentek az állam-
ügyész kis vörös plakátjai a
berlini hirdetőoszlopokon, ame-
lyek hírüladták, hogy a 29
éves Lisolette Hermann, a 32
éves Josef Steidle, a 33 éves
Arthur Göritz és a 36 éves
Stefan Lowitsch elnyerték mel-
tő büntetésüket, Berlin népe
nem volt meglepve s a suttogás
hírszárnyán milliószor
suhant át a parola:

„Hajnalban újra megnyílt a
plotzensei mészárszék”.

Lisolette Hermann tragé-
diája még a viharedzett rémet
szíveket is megrendítette. A-

mikor 1936. elején letartóztat-
ták, háromhónapos csecsemő-
je volt, melyet azóta nem is
látott. Az európai nevű egye-
temi docens leánya 1933-ban
cselédnek állt be, hogy foly-
tathassa tanulmányait. Ké-
sőbb a szabadelvű diákok
szervezése miatt kizárták a mű-
egyetemről. Erre gyári mun-
kásnő lett, egészen addig, a
míg a stuttgarti népbíróság
börtönébe nem szállították. —
Innen majd két évig tartott az
ut a Berlin melletti Plotzen-
see siralomházig, ahol társai-
val együtt közel egy évig vár-
ta minden hajnalban a fehér-
keztyűs bakót.

Hétfőn hajnalban végre el-
jött érte. A kérvénye s a kül-
önböző világegyesületek tiltá-
kozása nem tudták enyite-
ni sorsát. Lisolettenak rincs
többé gondja rá, hol fejezze
be tanulmányait, sem arra, —
hogy miképpen nevelje fel a
gyermekét.

Bármilyen okozta is a bajt, tény,
hogy Berlinben is felütötte fe-
jét a Bécsből ismeretes öngyil-
kossági epidémia, mely állító-
lag jóval nagyobb mérvű, mint
Bécsben volt.

Egy fiatal elemista halála ügyében vizsgálatot indított az ügyészség a tanítója ellen

Braila, július 8. A brailai
ügyészségen tíz-tizenkét éves
kislány, elemi iskolai tanulók
vorultak fel, hogy egyik isko-
latársuk, a tízenkét éves Jar-
dan Onisim halála ügyében ta-
nuvállomást tegyenek. Jordan
Onisim többi hasonlókorú társai-
val együtt a brailai állami ele-
mi iskola ötödik osztályának a
tanulója volt. Egy ízben a
gyermek az órák közötti szü-
netben az iskola udvarán ját-
szottak és ekkor Jordan Oni-

sim labdával fejen találta az
egyik osztálytársát. A meg-
ütött fiú sirni kezdett, mire fi-
gyelmes lett Gafton Nicolae ta-
nító is, aki büntetésből kitér-
depeltette Jordant. Ez azonban
nem akart letérdeni, hanem
ártatlanságát hangoztatta, mi-
re a tanító ököllel addig ütötte
a fejét, amíg a fiú térdre ro-
gyott. Jordan Onisimot, aki
heves fejfájásról panaszkodott,
ezután kórházba szállították,
ahol néhány nap múlva meg-
halt.

Az ügyészség a szülők felje-
lentése alapján eljárást indi-
tott a tanító ellen és tanukép-
pen számos tanuló idézett
meg. Érdekes, hogy a tanulók
tanítójuk ellen vallottak, aki
viszont azt állította, hogy nem
ütötte meg az elhunyt tanulót,
hanem csak fülét huzta meg.
Az ügyészség elrendelte a ta-
nuló holttestének felboncolását.

A közoktatásügyi miniszteri-
um a vizsgálat megindítását
rendelte el a tanító ellen.

Érő, jókedv, frissesség: Valódi Diana.

ki sem hisz berne Franciaor-
szágban, sem a birodalomban.
A néhány francia idealista
tisztelőre, akik elfogadták a
meghívást, és elutaztak a kon-
gresszusra, megtisztították a
német fürdővárost a zsidóellen-
es feliratoktól, — pedig a
francia vendégek között több
antiszemita is volt... csak hogy
ezek „másképpen” antiszemi-
ták, mint a németek...

A vendégek között van Pi-
ehot ezredes, a hadivak Scipi-
ni képviselő, Pierre Beroit, az
akadémia tagja, Sacha Guitry,
a világhírű párisi jellemzi-
nész, és néhány kolléganője:
Mary Maquet, Jaqueline Delu-
bac, Spinelli. A „Blumen-
stadt” zászlódiszt öltött, mir-
denütt francianyelvű felirások,
transzparenszek üdvözlék a fran-
cia vendégeket.

Nagyszerű rendezés, mesteri
propaganda. Ennyi figyelem
látván persze, hogy jól érzik
magukat a francia vendégek,
akik között sajátosképpen
több a színházi ember, mint a
politikus... Mintegy szimbó-
lumaként, annak, hogy a „Co-
mité France-Allemagne” jelentő
ségeben mindkét nép csupán a
propagandaszínházat látja.

„Flüsterpropaganda”

A „Flüsterpropaganda” az a
féltelmes közeliesség, melyet

Freud professzor a Nobel-díj jelöltje

Stockholmból jelentik: Száz
író és tudós beadványt inté-
zett a svéd tudományos akadé-
miához, mint a Nobel-díj leg-
főbb hatóságához és a követ-
kező orvosi díjra Freud pro-
fesszort, a világhírű lélekbu-
vart, a pszichoanalitikus iskola
megalapítóját jelölve.

A svéd tudományos akadé-
miához intézett beadványt Ro-
main Rolland, Thomas Mann
és H. G. Wells írták alá első
helyeken, utánuk azután ki-
lencvenhét nemzetközi tekin-
télyt jelentő név következik. A
beadvány hangsúlyozza, hogy
Freud kutatásainak eredmé-
nyei nemcsak az orvostudo-
mányban jelentettek forradal-
mat és nemcsak a lélektant

helyezték új alapokra, hanem
átformálták az emberiség szel-
lemi világképét is.

Mivel a Nobel-díj statútumai
a tudományos munkán kívül
nagy súlyt helyeznek a kitün-
tetendő tudósok erkölcsi bá-
torságára és az új utakat fel-
táró kezdeményező szerepére
is, a száz író és tudós úgy ta-
lálta, hogy nincs méltóbb je-
löltje a következő díjnak,
mint Freud professzor. A vi-
lághírű tudós ugyanis számta-
lanszor tanúságot tett erkölcsi
bátorságáról és különösen pá-
lyája elején sokat szenvedett
új tanai miatt.

Freud egyébként — amint
ezt már meg is írtuk — nem-
régiben elhagyta Ausztriát és

Londonba emigrált. Az An-
schluss után néhány napig
örizetben volt, de az angol kö-
vetség intervenciójára szabad-
lábra helyezték.

Élelmiszer rejtegetés — hazaárulás

A Völkischer Beobachter
bécsi kiadása cikket írt, amely
ben aggodalmának ad kifeje-
zést, hogy egyes élelmiszerek
csak ritkán láthatók a piacon.
A lap szerint ez annak tud-
ható be, hogy egyesek sok
élelmiszeri tartalékolnak laká-
sukon. A lap hazaárulónak
nyilvánítja mindazokat, akik
így cselekedtek. Bürckel aus-
triai tartományi biztos kijel-
entette, hogy ezentul ötven
márka jutalmat kap minden
rendőrtisztviselő és magánsze-
mély, aki denunciansokat jui-
tat rendőrkézre.

Szálasi büntetését még felemelheti a Kuria

A magyar nyilasvezér Istennel hasonlította össze magát a tárgyaláson

Szálasi Ferenc elítélése nem csak Magyarországon, de a szomszédos államokban is nagy feltűnést keltett. Mint ismeretes, a magyar nemzeti szocialisták örményszármazásu vezére rendőri felügyelet alatt állott, de az Imrédy-kormány uralomrajötte után a parlament megszavazta a szigorított rendtörvényt és ennek alapján a belügyminiszter megszüntette Szálasi rendőri felügyeletét. Ettől kezdve a magyar nyilaskeresztes mozgalom új erőre kapott. Szálasi, aki azelőtt kijelentette, hogy visszavonul a politikai tevékenységtől, újból a küzdőterre lépett és a gyalázkodó röpiratok ezrei borították el az országot, a nyilas tüntetések pedig egymást érték. Imrédy miniszterelnök, aki hangsúlyo-

zottan jobboldali politikát hirdet, több beszédében szembeállt a sötétben bujkáló Führer-jelöltekkel, de Szálasi elítélése s letartóztatása az első konkrét tett, amit az Imrédy-kormány alatt a nyilas vezér ártalmas propagandája ellen tettek.

Magyar belpolitikai körökben feltűnést keltett, hogy a táblai főügyész az ítélet ellen sulyosbításért felebbezett. A Kuria dr. Tőrek Gyula elnöke alatt fogja tárgyalni a felebbezést és nagy érdeklődés előzi meg a Tőrek-tanács ítéletét, annál is inkább, mert Tőrek a magyar felsőház utolsó ülésén jelentette ki, hogy Magyarországon nyilas álarc alatt kommunista propagandát üznek.

Különben mindenütt anárchia következne be. A Szálasi-féle mozgalom az ezer éves magyar alkotmány megváltoztatását kívánja. Mit akar a helyébe? Célja, szándéka annyira zavaros, hogy őszintén szólva meg sem értettem. Hirdeti, hogy félre mindennel, ami van. Átmeneti parancsuralmat kíván létesíteni, de hol van az az emberfeletti ember, az a kiváló, tündöklő tehetség aki diktátor lehetne? Nem vonom kétségbe a vádlott nemis intencióit, azt is elismerem, hogy vitéz katona lehetett. De tudja-e a vádlott, hogy milyen retentő nagy felelősségérzet

Fáradt, kimerült: Lemosás, borogatás valódi Dianával:

kell ahhoz, hogy alkotmányunkat, állami berendezkedésünket 24 óra alatt el akarja pusztítani? Szálasi Ferenc mozgalma veszélyezteti az állam és a nemzet törvényes rendjét.

Vádbeszéde végén a főügyész helyettes az elsőbíró-

ság ítéletének megsemmisítését és azt kérte, hogy Szálasi Ferencet a vád értelmében az államfelforgatás büntette miatt mondja ki bűnösnek a Tábla. Ezután dr. Kiss Géza, Szálasi Ferenc védője arra hivatkozott, hogy a Szálasi-féle mozgalom során az erőszaknak még csak kísérlete sem fordult elő. Felmentő ítéletet kért.

Szálasi Ferenc, eddigi szokásától eltérően élt az utolsó szó jogával és a következőket mondotta:

— Azzal vádolnak, hogy az ezeréves magyar alkotmány ellen török. Ez nem felel meg a valóságnak. Én az 1867. óta ide átültetett alkotmány ellen török. Állítják, hogy az én elméletem zavaros, nem érik. Én nem lehetek az istenek istene. Az Isten is a káoszból teremtette ezt a világot. A kormányrendszert szabad megváltoztatni. Gőgösen büszke leszek arra, hogy cselekedeteim mel a nemzetnek utat tudtam mutatni. Az Isten és a nemzet akaratából nem 300 év múlva, hanem egész rövid időn belül Magyarország rendjét átalakítjuk.

Szálasi ezzel befejezte felmondását, amely után a hallgatóság egyrésze tapsolni kezdett. Az elnök erőiesen csendre intette a hallgatóságot, mert különben kiüritte a termet.

Rendeletére azokat az egyeket, akik megkezdtek a tapsolást, a jelenlévő rendőrök zsegek leigazoltatták.

A tárgyalás

A Szálasi-per táblai tárgyalásáról az alábbi részleteket jelemtik:

Keresztessy Gyula elnök néhány kérdést intézett a vádlotthoz. Így többek között ezt kérdezte:

— Egyik munkájának 44. oldalán ön az államforma és az államfő választásáról ír. Hogyan értelmezi ezt?

— Ha a hatalomban teljesen megerősödünk — válaszolta Szálasi, — akkor akartuk a jelenlegi államfő hozzájárulásával az államformát meghatározni.

— Csendőri jelentések vannak arról — mondta az elnök — hogy a hivatalos középületeket akarták megszállani és ezt a kijelentést tanuk is megerősítették.

Szálasi ezt valótlannak monddta s ezzel be is fejeződött kihallgatása.

Miskolczy Agost főügyész kezdte meg a vádbeszédét. A bíróság — mondotta többek közt — büntető cselekmény felett ítélezik. Szálasi Ferenc politikai mozgalmait indított olyan céllal, hogy a hatalmat a maga számára megszerezze. E per keretében nincsen szerepe az ő eszméinek, azokhoz semmi közünk. A bíróság csak azt vizsgálja, hogy a vádlott elkövetett-e olyan tényeket, amelyek beleütköznek a törvénybe. Tévedése a közvéleménynek az is, hogy az ilyen ügyeket politikai bűnpöröknek tekinti. Politikai bűncselekmény egyáltalában nincsen. A bűn, tekintet nélkül arra, hogy milyen indulat vezeti a tettet, bűncselekményt képez. Csak azzal törődik a bíróság,

megsértette-e a vádlott a törvényt. A cselekmény motivumai esetleg nemes intenciói ellenére is meg kell állapítani a bűncselekményt, ha a vádbeli tény a fennálló rendet megsza-

A fürdőző család közé csapott a villám

Szénné égett egy fiatal fiú

Someuta-Mare, július 8. Buteasa község határában halálos áldozatot követelt a vihar. Nichita Vasilie gazdálkodó családjával együtt a falu határában folyó patakhoz ment fürdeni. Vidáman hűsöltek a habokban, amikor hirtelen kitört a vihar. Nichita a családjával

egyetemben az egyik közelben álló fa alá menekült. A vihar kintartóan tombolt s egyik villámlás a másikat érte. Egy villám hatalmas dörrenéssel a Nichita-család közé sujtott. A halálra rémül szülők a felvillanó fény mellett csak annyit

láttak, hogy 8 éves Teodor nevű gyermekük egyetlen jajszo nélkül a földre zuhan. A villámcsapás a kisfiut érte és valószínűleg szénré égette. A tragikus véget ért gyermeket nagy részvét mellett temették el.

A folyó partján marószódával megmérgezte magát egy satumarei fiatalember

Satumare, július 8. Különös körülmények között akarta eldobni magától az életet Szépréti Béla, 21 éves munkanélküli kereskedősegéd. A fiatalember az elmúlt nap érkezett hazá dalárdájával a eluji országos dalosversenyről. A késő délutáni órákban elment szülei Basarabilor uca 23. sz. alatti lakásáról és az éjszaka folyamán nem is tért vissza. Hozzá tartozói ma reggel keresni kezdték.

Erő nevű testvére ma délután 9 óra tájban a Someș-partra is kiment. Az egyik bokor árnyékában észrevette a testvérét, amint görnyedten

ült és kifejezéstelen tekintettel nézett maga elé.

Szépréti Ernő azt gondolta, hogy a testvére álmos és hazahívta. A fiatalember erre hőrögvé, habzó szájjal válaszolta: — Hagyjatok békébe engemet, nem akarok hazamenni.

Testvére erőszakkal volt kénytelen haza vonszolni őt. A lakásban Szépréti Béla nagyon rosszul lett. Kiforgatták zsebeit, amelyekben marószóda darabokat találtak. A kétségbeesett szülők azonnal telefonáltak a mentőkért, akik beszállították az életunt fiatalembert a kórházba. Ott megállapították, hogy szerencsére kis

mennyiségű mérget fogyasztott. Kimosták a gyomrát, ami után a fiatalember saját lábán hagyta el a kórházat.

A rendőrség megállapította, hogy Szépréti Béla szerelmi bánatában akart meghalni.

Nagy mennyiségű
új férfi és női kelme-
maradékok
érkeztek

Steiner maradékoshoz
Calen, Victoriei 3 az ucviban f...

Jogerős Codreanu elítélése

București, július 8. A legfelsőbb Semmitőszék ma foglalkozott Z. Codreanu felfolyamodásával, amelyet a katonai törvényszék ismert ítélete ellen adott be a vágárda nevű felosztott alakulat volt vezére. A Semmitőszék a felebbelést azzal az indoklással, hogy alaptalan, elutasította.

Meghalt Maklár dekreteni református püspök

Debrecen, július 8. Maklár Károly a tiszántuli református egyházkerület püspöke csütörtökön délután hatvankétféves korában meghalt. Maklár Károly 1876-ban született és Baltházar Dezső halála után választották meg a tiszántuli református egyházmegye püspökévé. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

A leggyilkosabb holttestek között táncolt a tömeggyilkos násznépe

Varsó, július 8. Borzalmas tömeggyilkosság történt a nowogrodzki kerületben. A Słom környéki hegyekben lakó siwi erdőőr családjával együtt nemrégiben nyomtalanul eltűnt. Csak most derült ki, hogy az erdőőrt feleségével és két gyermekével együtt, saját fivére az örökség miatt leggyilkolta és a holttesteket a padló alatt rejtette el. A gyilkos ezután megházasodott és a násznépet nyugodt lélekkel meghívta az erdőőr házába, amelyet ő örökölt. A vendégek gyanútlanul ropák a menyegzői táncot a négy holttest felett. A vadállati gyilkost letartóztatták.

Kettős szerelmi dráma Bucurestiben

București, július 8. A cotroceni állomás közelében csütörtökön a hajnali órákban két fegyverdörrenés rázkódtatta meg a levegőt. Néhány perccel később nagy embercsoportosulás keletkezett az „Oroszlán” szobor előtti téren.

Egy fiatal férfit találtak, aki vérben feküdt, néhány lépésnyi távolságra tőle egy leány feküdt a földön, szintén sebesülten. A sebesülteket kórházba szállították, de a fiatalember már utközben kiszenvedett. Egyik zsebében cédulát találtak a következő szöveggel:

„Calinio Virgiliu a nevem, másképpen Ion Sergentu. Harminchárom éves vagyok.”

A vizsgálat során megállapították, hogy a fiatalember a hadi robbanóanyag-gyárban dolgozott s reggel, mikor munkába ment, revolverrel lelőtte szerelmét, azután pedig magával végzett. A súlyosan sebesült nő kilétét még nem sikerült megállapítani.

AURORA

Bihormegyei székhely:

„UNION” Oradea

Bul. Reg. Ferdinand 1. Telefon 24-22.

Megnyerte a Cfr. a 10 milliós pert az oradeai tábla előtt

Oradea, július 8. Az oradeai ítélőtábla előtt — mint ismeretes — hetek óta folyik az a kártérítési per, amit Droc Bracian indított a CFR ellen. Droc Bracianak Episcopia Bihorban vámolási irodája volt „Lotru” név alatt, az irodára koncessziót kapott a CFR-től. Az államvasut az azonban a szerződés lejártát előtt visszavonta a koncessziót és bezáratta az irodát. Droc Bracian kártérítési pert indított. A törvény szék helyt is adott a keresetnek és a CFR-t 11,340.000 lei kártérítés fizetésére kötelezte. A vasut felebbezése folytán került a tábla elé az ügy, ahol Drocot Benoiu Aurelian volt igazságügyi alminiszter, dr. Kiss cluji, Popescu Ceica és dr. Calas oradeai ügyvédek képviselték, de a CFR is a leghíresebb jogászokkal képviseltette magát. Több tárgyalás után most hirdetett ítéletet a tábla és

helyt adott a CFR felebbezésének. Droc Bracian keresetét teljes egészében elutasította és a felperest 100 ezer lei perköltség megfizetésére kötelezte.

Leveleztek, fényképeztek, látogatókat fogadtak az aiudi fegyház rabjai

Miért m zárták e az aiudi és doftanai fegyház igazgatóit?

București, július 8. A hivatalos lap legutóbbi száma igazságügyminiszteri rendeletet közöl, mely Nicolae Bozianu aiudi és Eugen Savinescu doftanai fegyházigazgatókat elmozdítja. Az igazságügyminiszteri részletes indoklást fűz határozatához és megállapítja, hogy az elmozdított fegyházigazgatók a fegyencekkel szemben tulságos engedékenységet tanusítottak. Ami az aiudi fegyházat illeti, Gheorghe Pacuraru bucurestii táblai főügyész és Zorzor csendőrezredes megállapították, hogy Bozianu fegyházigazgató engedélye alapján a fegyencek ellenőrzés nélkül különböző személyekkel megbeszéléseket

folytattak, leveleket vettek át és válaszokat írtak. S ami még súlyosabb — állapítja meg az igazságügyminiszter — fényképező gépeket adott a fegyenceknek, akik felvételeket készítettek a fegyházban és a képeket a beszélgetés során kicsempésztek a fegyházból.

Az is megállapítást nyert, hogy az aiudi fegyencek kapuzárás után felügyelet nélkül a kijáratig mentek és ott olyan személyekkel találkoztak, akik könnyen segíthették elő szökésüket. Az is megtörtént, hogy a fegyencek késő éjszakáig a városban volt a barátaiknál, va csorán vettek részt, ami élesen ellentétben áll a fegyház sza-

bályaival. A fegyőrök parancsnoka több ízben felhívta Bozianu figyelmét a történetekre, figyelmeztetése azonban eredménytelen maradt. A fegyencek kívülről továbbra is ellenőrzés nélkül pénzt, csomagot, élelmiszereket és lapokat kaptak és „sokkal jobban éltek, mintha szabadon lettek volna”.

Az igazságügyminiszteri határozat indoklása ezután a doftanai börtönnel foglalkozik, hol hasonló volt az állapot.

A Curentul jelentése szerint Donat Murteanu országos börtönigazgatót elmozdították és Ioan Deleanu ilfovi törvényszéki ügyészt nevezték ki helyére.

SPORT

Botrány a láthatáron a CAO-Phoenix mérkőzés veszlegetési kísérletei miatt

Tegnap számunkban jelentettük, hogy a CAO vezetőségének tudomása szerint a Phoenix négy CAO játékos megvesztegetésével kísérl meg bebiztosítani az A. Divízióban való benmaradását. Most Bucurestiben tört ki botrány a veszlegetési vád miatt, mert Székely Miklós a CAO bucurestii képviselője szemére vetette a Phoenix bucurestii képviselőjének, Blumenfeldnek, hogy Mircea Davidot meg akarták vesztegetni, neki 200.000 lejt ajánlottak fel. David már be is rendezkedett a nyaralásra, Slanicon — az egyik legdrágább román fürdőhelyen — szobát bérelt és ott akarja eltölteni a nyarat.

A Phoenix képviselője most vizsgálat megindítását kéri és bejelenti tanúnak Xifandot és Tischlert, akik hallották az állítást. Kéri Blumenfeld, hogy amennyiben az állítások nem igazolódna be, bünvádi eljárást indíthasson Székely ellen. A Phoenix összesen egy éve szerepel a Divízióban, azonban a fővárosi lapok is megállapítják, hogy soha egyetlen csapat ellen sem hangzott el annyi veszlegetési vád, mint a Phoenix ellen. Egy év alatt két ízben kevéredett bele hasonló veszlegetési ügyekbe...

Coppola a KK elnöke a Ripensia-Ferencváros mérkőzésen

A KK mérkőzéseken rendszerint kiküldött szokott megjelenni, aki megfigyeli a mérkőzés lefolyását. A Ripensia-Ferencváros meccsre maga Coppola elnök jelentette be a részvételét.

A KK bizottsága kiküldte a KK második fordulójának a bírót

I. MENET

Genova—FC Rapid, Vogel.
Juventus—Kladno, Klein.
Ripensia—Ferencváros Barlassina.
Slavia—Ambrosiana, Hertzka.

II. MENET

Kladno—Juventus, Xifando.
Ferencváros—Ripensia, Datio.
Ambrosiana—Slavia, Ivancsics.
Rapid—Genova, Bizik.

— 40.000 lejt prémium a Ferencvárosi csapat győzele esetén. A Ripensia páratlan előkészületeket tesz a Ferencváros mérkőzésre. A profik ezuttal is tovább szeretnének menni és le akarják győzni a múlt évi KK győztest. Ezért a Ferencváros legyőzése esetén 40.000 lejt prémiumot ígértek a Ripensia játékosainak.

Előtte rendőri felügyelet alatt álló szerelőjét egy timisoarai fiatalember

Timisoaráról jelentik: Szécsi Albert 24 éves resitai fiatalember hosszabb ideig szerelmi viszonyt folytatott Simanda Florea 19 éves leánnyal. Idővel a leány szakított vele és Timisoarara költözött, ahol — rendőri felügyelet alatt álló nő lett belőle. Szécsi ennek ellenére sem hagyta el. Tegnap délben szintén Timisoarara érkezett a fiatalember, felkereste

Simanda Floreat és a Pascu-féle vendéglőbe vitte ebédelni. Ebéd után visszavonultak az egyik különszobába, ahonnan kevéssel ezután hangos dörrenés hallatszott. A vendéglő személyzete berohant a szobába, ahol Simanda Floreat vértől borítva találták. Az előhívott hatósági közegek letartóztatták Szécsit, aki vallomásaiban kijelentette, hogy azért

jött Timisoarara, hogy rábeszélje Simanda Floreat, hogy jöjjön hozzá feleségül. A nő kirevette őt, visszautasította ajánlatát és kijelentette, hogy nem tud szabadság nélkül élni és így nem hajlandó sorsát egyetlen férfihez kötni. Szécsi erre revolvert rántott és a nőre lőtt, akit azonban csupán a vállán sebesített meg könnyebben a golyó.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közlünk. Jelígyével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ÁLLÁS

Keresünk Gheorgheni részére megbízható, ügyes lapbizományost, biztos jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban (levélileg is). 2672

Románul perfekt tudó, gépíró irodai kisasszonyt (esetleg fiatalembert) keres vállalat. Levelet állandó alkalmazás jelígyére a kiadóba. 2754

Mosogató leányt azonnal felvesz Duna-bodega, Regele Carol ucca 1. 2792

Kifutó leány vagy fiu felvétetik az Eldorádó büfében, Str. Ciorogariu 1. 2791

Lapárosokat és bevezetett helyekre lapkihirdőket úgy helyben, mint vidéken, jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Magas áron veszek 8—80-as költségépet. Skapinyak, Tășnad. 2794

Saroktelek egy negyedes eladó. Colonia Iosia, 60. ucca 2. 2793

Rádió 3+1 eladó. Kiss, Str. Roșiorilor 17. 2765

Befőzéshez hólyagpapír és celophan papír kapható a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4. 2668

KÜLÖNFÉLE

Magyarországon levő 10 hold földemet elcserélném Oradea egy házzal. Veressné, Str. Tichindeal 5. 2766

Keresek bérbe Oradeához közel 20—30 katasztrális hold szántóföldet tarya épületekkel. Cimeket a hely, nagyság és bérösszeg megjelölésével a kiadóba kérek „Kis gazda” jelígye alatt. 2704

Meghalt Minnich Károly egyetemi tanár

Budapestről jelentik: Minnich Károly dr. egyetemi tanár, törvényszéki orvosszakértő, csütörtökön délelőtt, hirtelen meghalt.

Rádió műsor

SZOMBAT

Bucuresti: 6.30: ritmikus torna, rádió hirodó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés, 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Katonazene. 20 Előadás. 20.15 Anghel Viorica énekel. 20.40 Lemez. — 21.15 Ghinda tánczenekar. — 22.30 Hírek. 22.45 Hangverseny. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

Budapest. 7.45: Torna. Utána Gramofon. 8.20: Étrénd, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Énekszámok. 13.30 Hírek. — 14.20 Portos időjelzés. 14.30 Harglemez. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18 A m. kir. posta műszaki tanácsadójának közleménye. 18.25 Az 1. honvédgyalogezred zenekara. 19.25 Mikrofonnal egy nemrég feltárt barlangban. 20 Magyar rókák. 21 A rádió tarka estje. 22.30 Hírek. 22.55 Szalon- és jazz-zene. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyaroknak.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA

VIZUMOKAT a leggyorsabban intéz lapunk kiadóhivatala:

Magyar vizum	575 Lei
Magyar vizum átutazásra	280 Lei
Cseh vizum	110 Lei
Német vizum	900 Lei
Svájci vizum	610 Lei
Lengyel vizum	830 Lei
Francia vizum	520 Lei

— A Rapid Barátky nélkül utazott Genovába. A Rapid utarakelt Genova felé. Tizenhárom játékos szállt vonatra, de Barátky nem volt köztük. Ba-

rátky sérült, de állítólag ha felépül, akkor sem kíván többé a vasutasoknál játszani. Hír szerint Barátky a ploestii Tricolor felé orientálódik és a Tri-

color 500.000 lejt adna érte. A Rapid azonban — ugyancsak hír szerint — nem akar megválni válogatott játékosától.